

Just Casero: immigrat, cristià, catalanista i socialista

Per Jaume Guillaumet

Just Casero

Entre els dirigents socialistes morts en els primers anys de la democràcia, Just Manuel Casero Madrid (Abrantes, Portugal, 1946 – Girona, 1981) és un cas singular. Va morir jove, sense haver fet 35 anys ni haver completat un perfil polític i personal pel que ser conegut més enllà de les comarques de Girona on, al cap de quasi vint-i-dos anys, el seu record i el seu exemple són encara molt vius. En aquest full suplement del Butlletí de l'Arxiu Històric de la Fundació Rafael Campalans, que honora la seva figura després d'haver-ho fet amb les d' "Alexandre Cirici, socialista català", Josep Rovira: revolucionari, socialista i catalanista" i "Josep Pallach: un lluitador socialista per Catalunya", com presentar-lo?

Just Casero, immigrat, cristià, catalanista i socialista. Heus aquí quatre trets definitoris d'una figura singular, d'un líder natural, honest i senzill, alegre i voluntariós, sempre positiu, malgrat les circumstàncies adverses que mai no l'abandonaren. A Figueres, Girona i Sarrià de Ter, les tres poblacions on va desenvolupar el seu treball social i polític, en Casero va ser simplement en Just, un just.

Justo Manuel Casero Madrid va néixer en la primera emigració dels seus pares, originaris de la província de Cáceres, en una finca agrícola a la vora del riu, a Rossio ao sul do Tejo, barri de la ciutat portuguesa d'Abrantes, prop de la frontera espanyola. Era el segon noi i quart fill, però les dues germanes grans varen morir abans d'arribar a Figueres, la primavera de 1950, quan ell era a punt de fer quatre anys. A Portugal havia nascut una altra noia i a Figueres en vindrien dues més. La família va viure molts anys en condicions ínfimes: en una cova, en una barraca de pagès, en una sala d'un convent abandonat compartida amb altres famílies i, finalment, en uns barracons concebuts com a albergs provisionals. Quan l'octubre de 1971 es casà a Cantallops amb Maria Mercè Gumbau

Reynalt, encara no havien estat substituïts per cases barates, al mateix barri de la carretera de Llers on havien transcorregut la seva infància, adolescència i joventut.

El col·legi de les monges del Auxilio Social i, sobretot, el Seminari de Girona durant nou cursos complets foren la seva escola i quasi la seva universitat. En sortí després d'una crisi vocacional, registrada amb detall en un diari íntim, però continuà vinculat a l'església diocesana com a locutor i periodista de *Ràdio Popular de Figueres* i del setmanari *Vida Parroquial* i, més tard, com a secretari del Servei de Colònies de Vacances i dirigent de l'Escola d'Esplai. Al seminari va aprendre bé el català i, sota el magisteri de mossèn Modest Prats, el va començar a escriure, fent-ne molt aviat la seva llengua literària, tant a la premsa com en algunes narracions i poemes, expressió d'una vocació literària que només va poder començar a desplegar. "Jo vaig començar a ser català..." és el títol d'una narració autobiogràfica dels primers anys de la seva vida, corprenedora per la duresa i les penalitats viscudes per la família, però lluminosa i encoratjadora pel seu sentit positiu de la vida.

Després de fer el servei militar a Sant Climent Sescebes, sense deixar de participar en activitats culturals a Figueres, va trobar feina a Girona -primer manual, després administrativa-, on s'incorporà a la redacció del setmanari *Presència*, col·laborà al diari *Tele/Exprés* i fou un dels quatre coautors del llibre *Girona grisa i negra* (1972). Des d'un tercer pis del carrer de les Ballesteries, on nasqueren els seus dos fills, al cor de la Girona vella, Just Casero es lliurà intensament al periodisme i altres activitats cíviques i culturals, com l'autogestió d'una guarderia de suburbi i l'impuls d'un grup de teatre independent. S'integrà al grup fundador de *Convergència Socialista de Catalunya* i a les assemblees democràtiques de Girona i de l'Alt Empordà,

vinculades a l'Assemblea de Catalunya. La tarda del 24 de gener de 1976 és un dels representants que lliura un manifest per l'amnistia a l'alcalde de Figueres, al final de la primera manifestació celebrada en aquesta ciutat. El matí del 8 de febrer de 1976 és ferit a l'ull per una bala de goma de la policia, a la gran manifestació de Barcelona per l'amnistia. Un retrat seu amb l'ull tapat, pintat per Enric Marquès, fou exposat en una exposició col·lectiva d'artistes gironins a favor dels drets humans. Després d'uns mesos de recuperació, torna a escriure a *Presència* i apareix com un dels portaveus públic del socialisme gironí.

Mentre s'accelera la transició i es preparen les primeres eleccions democràtiques que es celebraran el 15 de juny de 1977, Just Casero participa activament en el procés d'unitat socialista i de creació del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE), però personalment s'aboca en un projecte sorgit d'un grup de col·laboradors de *Presència*, que converteix en la seva màxima prioritat: la fundació d'un diari en català, democràtic, intercomarcal i independent, com a alternativa a *Los Sitios*, el vell diari oficial del Movimiento. El dia 24 de febrer de 1979, amb la Constitució aprovada i a punt de les segones eleccions legislatives, surt el primer número de *Punt Diari*, fruit d'un impuls associatiu semblant al que tres anys abans havia permès la creació del diari *Avui* a Barcelona. Just Casero n'és el gerent, fins l'estiu del mateix any que dimiteix, en haver estat elegit regidor a l'Ajuntament de Girona, com a número 3 de la llista socialista encapçalada per Joaquim Nadal. Té 33 anys.

Entre l'abril de 1979 i el desembre de 1980 transcorre la vida pública de Just Casero com a governant. Com a regidor de l'Ajuntament de Girona, és el president del Consell Municipal de Sarrià de Ter i prepara el procés de recuperació de la independència d'aquest municipi que pocs anys abans havia estat annexionat per força a Girona. També forma part de la Diputació Provincial, com a portaveu del grup socialista. Fins poc abans de la convocatòria de les primeres eleccions al Parlament de Catalunya, ajuntament i diputació són governats per un pacte de progrés PSC-CDC-PSUC. Posteriorment, CDC passa voluntàriament a l'oposició a l'Ajuntament i el PSC a la Diputació. Casero que és nomenat president de la Comissió de Sanitat i Serveis Socials de la Diputació, mantindrà de manera excepcional aquest càrrec després que el seu grup surti del govern. L'amistat amb el president Arcadi Calzada, amb qui havia compartit banc al seminari, hi devia ajudar. La seva obra de govern és intensa a Sarrià de Ter, però també a la Diputació, on posa les bases d'una nova orientació dels serveis sanitaris i socials, visible sobretot en l'assistència als malalts mentals.

En els dos anys escassos que van de l'aparició de *Punt Diari* a la mort, Just compagina la política de govern a l'Ajuntament i a la Diputació amb l'article periodístic. La signatura Just M. Casero apareix diàriament al peu d'una secció d'actualitat del *Punt* que es titula "Quiosc" -després recollits en un llibre¹; però no és l'article del polític, sinó de l'escriptor que mai no ha pogut aflorar del tot. Havia escrit un diari al seminari, poemes de joventut i algunes narracions, però sempre deia que volia escriure una novel·la i presentar-la al premi Prudenci Bertrana. Mai no ho va fer, potser perquè tenia prou feina amb la història de la seva pròpia vida, que va tenir un final sobtat i dramàtic.

A primers de desembre de 1980 se sent malalt, sembla que té una

hepatitis. Abans de Nadal, els metges li descobreixen un càncer d'estómac molt avançat i mor el dia 31 de gener de 1981. De la seva entesa davant la mort n'han quedat abundants testimonis, recollits amb altres documents i records de la seva vida al llibre "Memòria de Just"². Se'n va haver d'anar, de cop i volta, quan la seva completa personalitat "començava a donar fruits de maduresa, experiència i entrega", paraules de Joan Reventós, llavors primer secretari del PSC.

Quasi vint-i-dos anys després de la seva pèrdua, la figura de Just M. Casero no ha perdut interès. La generació que el va conèixer manté viu el seu record. Com va escriure Antoni Puigverd, fou "uno de los mejores tipos que vivió entre nosotros"³. Va morir molt aviat, amb el temps just d'haver estrenat la democràcia i l'autonomia. Tres setmanes més tard hi va haver el cop d'estat fallit del 23-F. No va veure el triomf socialista de 1982, ni l'entrada a la Unió Europea el 1988, ni els Jocs Olímpics de 1992, ni la vergonya de la corrupció i la caiguda del PSOE del govern, ni la pujada al poder dels hereus democràtics del franquisme. Es va perdre moltes coses i se n'ha estalviat moltes altres.

Just Casero, immigrant, cristià, catalanista, socialista. Activista, educador, periodista, governant, escriptor latent, home de diàleg. Amb la utopia dels visionaris i el pragmatisme dels pobres, en Just no era un polític a l'ús, sinó un home d'acció, un gran intuïtiu, un precursor. El 1971 i el 1974 ja havia començat a parlar dels immigrants àrabs a *Presència*. En la vigília festiva de la festa dels Reis Mags de 1981 va escriure a mà una salutació al poble de Sarrià de Ter que era també un comiat i un testament: "En aquest moment assenyalat de la presència dels Reis vull demanar-los una cosa: que mantinguin en el nostre poble ben viu el sentiment de *fraternitat i solidaritat*. Ens cal fer l'esforç d'oblidar velles diferències i velles ferides per tal de fer entre tots un Poble a on sigui possible una vida amb dignitat i treball".

Des del mateix 1981 de la seva mort, la Llibreria 22 de Girona convoca el Premi Just M. Casero per a escriptors joves. La seva figura també pot ser un exemple que convoqui els joves que voldrien una política de nou lligada a la vida i a la gent, inspirada en els conceptes que va destacar en el seu darrer text: fraternitat, solidaritat, poble.

La pàgina web <http://www.usuarios.lycos.es/premascasero> està dedicada a la seva memòria.

Jaume Guillet

1. CASERO, Just M. (1981): *Quiosc*. Diputació de Girona, Girona; (2001), reedició anotada, Llibres dels Quatre Cantons, CCG Edicions, Girona.
2. GUILLAMET, Jaume (1999): *Memòria de Just. Just Manuel Casero (1946-1981)*, Edicions 62, Barcelona.
3. PUIGVERD, Antoni (1999): "Un Justo en la fiesta", *El País*, 1 de novembre.